

A HADTÁPBIZTOSÍTÁS ELMÉLETE

A Magyar Szocialista Munkáspárt XII. kongresszusa határozataiból fakadó gondolatok az MN hadtáp feladatainak tervezéséhez, végzéséhez

Elekes János ezredes és Dr. Kajdi József alezredes

A tanulmányt azzal a célkitűzéssel állítottuk össze, hogy további gondolatokat próbáljunk ébreszteni az MN hadtáp béke tevékenységére, illetve a háborús felkészítésre vonatkozóan az MSZMP XII. kongresszusa határozatából fakadó, hadtápot érintő feladatokkal és azok végrehajtásával összefüggésben.

A Magyar Szocialista Munkáspárt XII. kongresszusának határozata megállapítja, hogy „Hazánk belpolitikai élete kiegyensúlyozott, a munkáshatalom, a szocialista nemzeti egység szilárd. Az elmúlt öt esztendőben pártunknak, népünknek – így a Magyar Néphadseregnek, ezen belül a hadtápszolgálatnak¹ – bonyolultabb és nehezebb helyzetben kellett dolgoznia. Ezt is figyelembe véve az elért eredmények számottevőek.”²

Mindez a Magyar Néphadsereg, az MN hadtáp tevékenységére is jellemző.

I.

Az MN hadtáp jelenlegi helyzetének megítélése

A hadtáp V. ötéves fejlesztési terve végrehajtásának vizsgálata során megállapíthattuk, hogy a társadalmi előrehaladás, a népgazdaság meghatározott fejlődési szintje és a néphadsereg fejlesztése általános elveinek figyelembevételével szolgálatunk fejlődött, alapvetően teljesítette az MN felső vezetése által meghatározott és a miniszteri direktívában megfogalmazott feladatokat.

Az elért eredmények azt mutatják, hogy társadalmunk, államunk a néphadsereg fejlesztéséről, személyi állományáról sokoldalúan gondoskodik, amelynek célja a Magyar Néphadsereg harc- és mozgósítási készségének magas szinten tartása, ütőképességének növelése amellet, hogy a katonai szolgálat teljesítéséhez, a magas fokú felkészítéshez a szükséges feltételek mindenkor biztosítva legyenek. Az MN legfelső vezetése a hadsereg fejlesztésére irányuló törekvései során is megkülönböztetett figyelmet fordított a személyi állomány életkörülményeinek – a sajátos katonai feladatok szabta követelményeknek és az általános társadalmi színvonalnak megfelelő ütemű és mérvű – javítására.

¹ A szerző megjegyzése.

² A Magyar Szocialista Munkáspárt XII. kongresszusa. Kossuth Könyvkiadó 1980. 158. oldal.

A feladatok célszerű sorolásával, az erőforrások összpontosításával, az V. öt-
éves tervidőszak főbb célkitűzéseinek megvalósításával az MN hadtápjá vala-
mennyi területén előbbre lépett.

Alapvetően a terveknek megfelelően biztosítottuk a hadtáp *HKSZ*–*„M”*
készségének növelését, az anyagi készletek, tartalékok meghatározott szintre való
feltöltését, a minőségi összetétel korszerűsítését; a tervezett korszerű hadtáp tech-
nikai eszközök beszerzését és ezekkel a csapatok fokozatos feltöltését; a hadtáp
ellátási és szolgáltatási tevékenység minőségi fejlesztését.

Az utóbbi évek erőfeszítéseinek eredményeként a személyi állomány élet-
körülményei, anyagi- és egészségügyi ellátása mind mennyiségben, mind minőség-
ben dinamikusan fejlődött.

A szolgálati ágak gazdálkodási rendje, módszerei általában megfelelnek a
követelményeknek, kellően előrelátó irányítással biztosították a tervezett fel-
adatok végrehajtását. Az is látható azonban, hogy ezen a területen is előbbre kell
lépnünk mindenekelőtt a gazdálkodás módszereinek fejlesztésében, a hatékony-
ság kiszélesítésében és elmélyítésében.

Mindezek az eredmények teremtették meg az alapját annak, hogy a VI. öt-
éves tervidőszak feladatait – a kongresszus határozatai szellemében – az MN
általános fejlesztésére és felkészítésére vonatkozó célkitűzésekkel összhangban elő-
relátóan tervezzük és határozzuk meg tevékenységünk fő irányait.

Az MN hadtáp fejlesztésének főbb elgondolásai

A határozat leszögezi, hogy „A következő öt évben a fő feladat, hogy
nagy vívmányainkra támaszkodva erősítsük társadalmunk szocialista vonásait,
megalapozzuk a népgazdaság további fejlődését, megszilárdítsuk az életszínvonal
területén elért eredményeket és javítsuk az életkörülményeket.”³

A határozat a fő feladatot alapul véve a programnyilatkozatban kitézött cé-
lokkal összhangban jelöli ki a fejlett szocialista társadalom építésének további
tennivalóit. A Magyar Néphadsereggel összefüggő feladatokat abban határozza
meg, hogy „Hazánk érdekeivel összhangban, a nemzetközi helyzet körülményeinek
megfelelően erősítjük honvédelmünket, korszerűsítjük néphadseregünket. A nép-
hadsereg alapvető feladatának jó ellátása mellett továbbra is vegyen részt a gaz-
dasági építőmunkában, folytassa eredményes tevékenységét a katonai szolgálatot
teljesítő fiatalok nevelésében, politikai, általános és szakmai képzésében.”³

E konkrét tennivalókon túlmenően néphadseregünket, ezen belül az MN
hadtápot, mint a szocialista társadalmunk szerves részét érinti a kongresszus vala-
mennyi területre szóló határozata. Az MN hadtápnak mind a béke tevékenység-
ében, mind a háborús felkészítésben érvényesítenie kell mindazokat az elveket és
követelményeket, amelyek a határozatban szerepelnek és útmutatásul szolgálnak.

Külpolitikai vonatkozásban a határozat lerögzíti „Külpolitikánk alapvető
célja továbbra is az, hogy szövetségeseinkkel szorosan együttműködve biztosítsa
építőmunkánk megfelelő külső feltételeit és hozzájáruljon az egyetemes béke, a
társadalmi haladás ügyéhez, a szocializmus térhódításához. Meghatározó jelen-
tőségű feladatunk, hogy erősítsük szövetségünket, barátságunkat, együttműködé-
sünket a Szovjetunióval, a szocialista közösség országaival, hozzájáruljunk a Var-
sói Szerződés szervezete védelmi erejének tökéletesítéséhez.”⁴

³ Mint a (2) 166–167. oldal.

⁴ Mint a (2) 158. oldal.

E védelmi erő tökéletesítéséhez való hozzájárulásunk – ami nagy politikai jelentőségű – akkor lesz a legtökéletesebb mértékű, ha a Magyar Néphadsereg, czen belül az MN hadtáp fejlesztésére pártunk, kormányunk által biztosított lehetőségeket a legnagyobb hatékonysággal úgy használjuk fel, hogy az növelje néphadseregünk hadrafoghatóságát, ütőképességét, az ellátás, szolgáztatás színvonalát, javítsa az állomány szolgálati, élet- és munkakörülményeit. Az MN hadtáp VI. ötéves fejlesztési tervének végleges kidolgozásakor ezt kell figyelembe vennünk.

A VI. ötéves tervidőszakra az MN hadtáp fejlesztésének elgondolása valamennyi területet érintően kialakult, ezért e tanulmánynak nem célja a fejlesztés feladatainak konkrét felsorolása, hanem azon elveknek, követelményeknek a feltárása, amelyeket érvényesítenünk kell egyrészt a terveinkben, szabályzóinkban, másrészt a fejlesztés gyakorlati végrehajtása során, illetve a mindennapi munkánkban.

A néphadsereg fejlesztése, az erre biztosított anyagi, pénzügyi lehetőségek mindenkor összefüggnek népgazdasági helyzetünkkel, lehetőségeinkkel és azok az elvek, követelmények, amelyek meghatározóak, a szocialista társadalom gazdasági alapjának fejlesztésében alapvetően érvényesek az MN fejlesztésére, gazdálkodási tevékenységének végzésére. Melyek ezek a főbb elvek a kongresszus vonatkozó határozatában? Ezek:

- a valóságos helyzet figyelembe vétele;
- a távlati célokhoz és a változó körülményekhez való igazodás;
- a hatékonyság erőteljes növelése;
- az ésszerű takarékoság;
- az egyre inkább termelőerővé váló tudományra történő nagyobb mérvű támaszkodás;
- az újító kezdeményezések hatékonyabb támogatása;
- a helyi tartalékok feltárása, hasznosítása;
- a munka termelékenységének gyorsabb növelése;
- a termelési költségek mérséklése;
- az üzem- és munkaszervezés tartalékainak jobb kihasználása;
- a fegyelmezettebb munka, a munkaidő teljesebb kihasználása.

Úgy véljük, senki sem tagadhatja, hogy ezek az elvek az MN hadtáp különböző szervezeteinek munkájában, a fejlesztési célkitűzések meghatározásában, felteleteinek biztosításában alapvető iránymutatók.

Ahhoz, hogy ezeket az elveket megfelelően alkalmazni tudjuk, mind a fejlesztési célkitűzések meghatározásában, végrehajtásában, mind a mindennapi munkában olyan társadalmi, politikai követelményeknek is eleget kell tennünk, mint ahogyan a határozat tartalmazza:

- a különböző szintű vezetők és vezetőszervek javítsák tovább munkájukat, gondosan elemezzék a belső és külső társadalmi, gazdasági folyamatokat, idejében intézkedjenek;
- korszerűsödjön a vezetési rendszer, pontosabb meghatározást nyerjenek a tevékenységi körök, növekedjen a beosztással együttjáró felelősség, következetesebb legyen a számonkérés;
- meg kell szüntetni a vezetésben a párhuzamosságot, a tevékenységek túlszabályozottságát;
- egyszerűbbé, gyorsabbá kell tenni az ügyintézés, határozottabban fel kell lépni a bürokrácia ellen;

- a különböző szintű vezetőszerveknek összehangoltabban kell tevékenykedni;
- javítani kell a döntési rendszert, az ellenőrzést;
- erősíteni kell a központi irányítást a társadalmi érdekek érvényesítésében;
- jobb feltételeket kell teremteni a helyi önállóság kibontakozásához;
- nem utolsósorban az MN hadtáp valamennyi szintjén érvényesíteni kell a kongresszus határozatának azon tételét, hogy „A felelős vezetők következetesen lépjenek fel a szocialista normákat sértő magatartás különböző megnyilvánulásai-val szemben. E jelenségek megszüntetése a legtöbb esetben nem központi döntéseket igényel, hanem azt, hogy a kollektívák, a becsületes dolgozók – élve a szocialista demokrácia adta lehetőségekkel – határozottan elítéljék és visszautasítsák ezeket.”⁵

II.

Középtávú fejlesztési tervünk alapvető célkitűzései a XII. kongresszus szellemében

A fentiekre figyelemmel úgy látjuk, hogy az MN hadtáp VI. ötéves tervjavaslata kidolgozásánál abból kell kiindulnunk, hogy a néphadsereg fejlesztéséhez igazodva a rendelkezésre álló létszám, anyagi és pénzügyi keretek racionális felhasználásával az 1981–1985-ös időszakban a hadtáp úgy korszerűsödjön, hogy megfeleljen a vele szemben támasztott követelményeknek; legyen képes még magasabb szinten valamennyi haderőnem, fegyvernem, szakcsapat hadtápbiztosítására; az MN vezetése elgondolásainak megfelelően a személyi állomány életkörülményei biztosításáról a hadtápra háruló megnövekedett feladatok kellő színvonalú végrehajtására.

A fenti célkitűzések megvalósítása érdekében a hadtáp fő feladatait a következőkben látjuk:

- A minőségi fejlesztés folytatásával a csapatok harckészültsége, mozgósítási készsége színvonalának további emelése; az ellátási, biztosítási feladatok hatékonyabb teljesítéséhez szükséges hadtáp feltételek javítása.

A laktanyahadtápok végleges rendszerbeállításával elérni, hogy a laktanyákban jelenleg túlnyomórészt egységenként elkülönítetten szervezett és párhuzamosan folyó hadtápellátási, gazdálkodási tevékenységet, valamint ennek szervezeteit, anyagi-pénzügyi eszközeit – az ÁHKSZ időszakában – integráljuk annak érdekében, hogy kedvezőbb anyagi, pénzügyi, szervezeti és működési feltételeket hozzunk létre a kor követelménye szerinti ellátási színvonal fejlesztéséhez, fokozottabban teret biztosítsunk a hatékonyság, a gazdaságosság elvének gyakorlatban történő érvényre juttatásához.

- A korszerű hadtáp technikai eszközrendszerek és egyedi eszközök arányának –egyrészt a lehetőségeinkkel összhangban álló mennyiségi, másrészt az elavultak szükséges mérvű cseréjével történő – növelése.

- Az anyagi tartalékok átlagos szintjének – a meghatározott elveknek és normáknak megfelelő – emelése; a központi tartalékok további felhalmozásával és korszerűbb készletek kialakításával, anyagi bázisaink fejlesztésével és korszerűsítésével való növelése úgy, hogy fokozott figyelmet tervezünk fordítani a felesleges

⁵ Mint a (2) 166. oldal.

készletek kialakulásának megakadályozására, a javító-tartalék anyagok és a technikai eszközök állományösszetételének optimális arányaira. Ennek, és építési-beruházási lehetőségünk szűkös voltának figyelembevételével kell folytatni a tárolás és anyagmozgatás fejlesztésére irányuló tevékenységünket.

- Az előző tervidőszakban elért eredmények megszilárdítása mellett - a politikai és állami döntések, illetve a miniszter elvtárs által meghatározottak szellemében - a személyi állomány szolgálati, élet- és munkakörülményeinek, egészségügyi és szociális helyzete minőségi javításának folytatása.

- A tervek végrehajtása során el kell érni a hadtápgazdálkodás hatékonyságának erőteljes fokozását; a belső tartalékok intenzívebb kihasználását; a gazdaságtalan tevékenységek korlátozását, illetve megszüntetését; a tervezési, irányítási és gazdálkodási munka színvonalának emelését. Fokozottabb súlyt kell helyezni a komplex katonai, gazdasági és műszaki elemzések alkalmazására, a feladatok összehangoltságának biztosítására, az eljárási szabályok következetes betartására; valamennyi szinten az ellenőrzések hatékonyságának fokozására.

- Tovább kell folytatni a kutatásokat a hadtáp anyagok minőségének, összetételének korszerűsítésére, tartósságának fokozása céljából.

- Valamennyi szinten tovább kell fokozni a hadtápvezetés hatékonyságát, hatásfokát a feladatok eredményes teljesítésében.

A felvázolt fő feladatok összhangban vannak a XII. kongresszuson elfogadott célkitűzésekkel. Az MN felső vezetése a következő tervidőszakban is biztosítja azokat a pénzügyi kereteket, amelyek a megvalósításhoz alapvetően szükségesek.

A lehetőségek biztosításával mód nyílik olyan feladatok realizálására, mely a kongresszus határozataiban kiemelt helyet foglalt el, mindenképp a hatékonyság emelése és az életkörülmények színvonalának szintentartása, szerény mérvű emelése terén.

A pénzügyi lehetőségek jelentős emelése ellenére azt világosan kell látnunk, hogy ezek nem érik el az igények teljeskörű kielégítéséhez szükséges mértéket. Az V. ötéves tervhez viszonyított növekedés döntő részét a szükséges és elhatározott fejlesztések megvalósítása, a bővülő eszközállomány és ezek fenntartása „felémészi”.

Ebből következik, hogy nem a fejlesztést szolgáló eszközökkel összefüggő fenntartási kiadásainál szintentartással, vagy csak szerény mértékű növekedéssel számolhatunk. Ezeken a területeken, amelyek mindenképp a személyi állomány létkörülményeivel függenek össze, az elért eredmények tartását tüztük ki célul, de emellett minden eszközzel törekszünk - a népünk éltszínvonalával összhangban megvalósítható - ellátási színvonal növelésére.

A VI. ötéves tervidőszak másik szűk keresztmetszete - hasonlóan az V. ötéves tervhez - a beruházási keretek mértéke lesz. Az előzetes tervek szerint biztosított beruházási lehetőség jelentős részét az áthúzódó építések lekötik, így nem lesz lehetőség jónéhány előre tervezett építési igény kielégítésére.

A kongresszus határozata azt is egyértelművé tette számunkra, hogy az előtünk álló ötéves terv jellegében, körülményeiben és feltételeiben jelentősen eltér az eddigi tervidőszaktól és meghatározó szerepet kapnak azok a tényezők, amelyek az utóbbi egy-két évben már egyre fokozottabban éreztették hatásukat. Ezek a tényezők objektív jellegűek és akár tetszik, akár nem, hatásaikkal előre kell számolnunk annak érdekében, hogy közülük a káros hatásokat mérsékeljük, elkerüljük; a kedvezőeket pedig érdekeiknek megfelelően kihasználjuk.

Az MN hadtáp VI. ötéves tervével kapcsolatban a következőkre célszerű kiemelt figyelmet fordítani:

– Várható, az, hogy a kialakított, a lehetőségekkel és feladatokkal összhangban álló tervszámaink nem lesznek minden körülmények között érvényesülő mutatók. Az eddigieknél fokozottabb szerepet kapnak az éves operatív tervek, mert ezek útján lehet megfelelő módon követni a változásokat és jobban alkalmazkodni a mindenkori gazdasági körülményekhez. Szolgálatfőnökségeink, tervező szerveink felelősségét ez feltétlenül növeli.

– A következő öt évet jellemezni fogja a pénzügyi keretek szűkösége. Nem lesz lehetőség központilag nagy költségkihatással járó – terven felüli feladatok végrehajtásához pótlólagos pénzügyi fedezetet biztosítani. A helyi lehetőségek kihasználásával, tartalékok feltárásával, kisebb ráfordítással nagyobb eredmények elérésére törekedve kell a pénzügyi lehetőségek hiányát pótolnunk. Ez vonatkozik mind a kiképzéssel, felkészítéssel, mind a gazdálkodással összefüggő tevékenységre.

– A gazdasági szabályozó és az árrendszer következtében a következő években is számottevő ármozgásokra számíthatunk. Az áremelkedések többletkiadásainak jelentős részét – mint ezt az elmúlt két évben nem egy példa bizonyította – nem kapjuk meg az állami költségvetésből, hanem a jóváhagyásra kerülő kereteinkből kell kigazdálkodni. Ez szükségszerűvé teszi számunkra az árelemzések végzését, az ármozgások figyelését, ezen eddig kissé elhanyagolt tevékenység jelentőségének megfelelő végrehajtását.

– A hadtápgazdálkodás feltételeiben várható változások megkövetelik, hogy gazdálkodási módszereinket erőteljesen igazítsuk a körülményekhez. Erősíteni kell a rugalmasságot, kiterjeszteni és folyamatossá tenni a piackutatást.

– A kongresszus határozata minden katonai vezető, minden gazdasági szakember kötelességévé teszi a népgazdaság, a külső és belső feltételrendszer változásának figyelését, a költségvetési gazdálkodás területén az ezekkel való lépéstartást. Mindannyiunk kötelessége, hogy a VI. ötéves tervidőszakban – a hadsereg fejlesztése és fenntartása terén – képességeink maximumát fejtsük ki a gazdasági munkában annak érdekében, hogy az ország teherbíró képességével arányban álló védelmi célú előirányzatokat hatékonyan, a célok elérését legjobban segítő módon használjuk fel.

III.

A hadtápgazdálkodás fő tennivalóit a hatékonyság növelése érdekében a következőkben látjuk

A kongresszus határozata kiemelt helyet biztosít ennek a problémának, aláhúzva a hatékonyság növelésének fontosságát mind a napi munkában, mind távlatokban.

„A gazdaságban a fő tennivaló a hatékonyság erőteljes növelése. Következetesebben kell folytatni a . . . költségek csökkentését, a minőség és a jövedelmezőség javítását. Tökéletesíteni kell a tudományos eredmények alkalmazásának gyakorlatát, gyorsítani az új, korszerű hazai és külföldi technológiák bevezetését. Az eddigieknél határozottabban kell támogatni az újító kezdeményezéseket . . .” mondja ki a határozat.⁶

⁶ Mint a (2) 168–169. oldal.

A néphadsereg gazdasága része a népgazdaságnak, s a népgazdaságban végbemenő folyamatok közvetlen és közvetett hatást gyakorolnak a hadsereg fejlesztésére, gazdálkodására. Mivel hadseregünk a megtermelt nemzeti jövedelem felhasználásában elsősorban fogyasztóként vesz részt, jogos az elvárás velünk szemben, hogy ezt a társadalmilag szükséges fogyasztást a leghatékonyabban realizáljuk.

A magunk területére lebontva, a kongresszus határozatát a hadtáp tevékenységére alkalmazva ez többek között a következő feladatok megszervezését és végrehajtását állítja elénk.

A hadtáp készletgazdálkodás gazdaságosságának, hatékonyságának javítása érdekében felül kell vizsgálni a készletképzési, lépcsőzési elveket, tervezési és felhasználási normákat, az egységes készletgazdálkodás további szilárdításának lehetőségeit; feltárni az elfekvő, felesleges készleteket, az elhasználandó, a rendszerből kivonásra kerülő anyagok és eszközök értékesítésének vagy más irányú felhasználásának lehetőségeit.

A központi ellátás rendszerének továbbfejlesztése céljából folytatni kell a központi raktárak területi elhelyezésének, a csapatok hadtáp ellátási és utaltsági rendszerének felülvizsgálatát és korszerűsítését, a gazdálkodás integrációjának vizsgálatát, a további összevonási lehetőségek feltárását és hasznosítását.

A csapathadtáp szerkezetének, anyagi, technikai eszközeinek célszerű integrálásával, a gazdálkodási folyamatok egységesítésével, a laktanya (helyőrség) hadtáp rendszer kialakításával, a csapatgazdálkodási hatáskörök szélesítésével biztosítani kell a csapathadtáp gazdálkodási rendszerének korszerűsítését.

A tárolás és anyagmozgatás rendszerének fejlesztése érdekében a korszerű tárolási, anyagmozgatási technológiák alkalmazásának szélesítésével, a feltételek megteremtésével csökkenteni kell a tárolóterhiányt, a raktár építési igényeket, az anyagmozgatással kapcsolatos élőmunka-ráfordítást.

Az MN szállítási rendszerének továbbfejlesztése érdekében biztosítani kell az egységek szállítás szervezési, irányítási és végrehajtási rendszer kialakítását és tervszerű fejlesztését. A kongresszus idevonatkozó határozata nagyon egyértelmű számunkra is, miszerint „Az áruszállítást jobb munkamegosztással, nagyobb szervezettséggel, jelentős üzemanyag-megtakarítással kell lebonyolítani.”⁷

Az MN hadtápbiztosítása feladatainak megvalósítása során fokozottabban mértékben kell támaszkodni a népgazdaság lehetőségeire, a ráfordítások csökkentése, a célkitűzések magasabb szintű megvalósítása érdekében. A katonai feladatok tervezésénél fokozottabban törekedni kell – ahol az lehetséges – a végrehajtás során hasznos (termelő) tevékenységek végzésére.

A tőkés import csökkentése érdekében felül kell vizsgálni ezeket a szükségleteket, keresni kell a szocialista relációból történő beszerzés lehetőségeit, a helyettesítő eszközöket és anyagokat, vizsgálni a hazai gyártást és beszerzést is.

A takarékos és hatékony gazdálkodás érdekében a hadtápgazdálkodás minden szintjén állandó feladatot kell, hogy jelentsen a belső tartalékok feltárása és hasznosítása, a korábban nem tervezett feladatok végrehajtási feltételeinek megteremtése, a döntéselőkészítés korszerűsítése, a tervek végrehajtásának szervezése, operatív irányítása, az együttműködési kapcsolatok fejlesztése, a hadtápgazdálkodás ellenőrzési rendszerének megszilárdítása, a fokozott nyersanyag- és energia-takarékosság érvényesítése.

⁷ Mint a (2) 171. oldal.

Az idővel, az élőrövel való takarékoság érdekében törekedni kell a korszerű munkaszervezési eljárások bevezetésére és fejlesztésére, a munkaigényes gazdasági és adminisztrációs tevékenységek gépesítésére, a nyilvántartási és adatfeldolgozási munkák korszerűsítésére, gépesítésére; tevékenységünk során a legkorszerűbb technikai és tchnológiai eredmények hasznosítására és felhasználására.

A közgazdasági szemléletmód fejlesztése érdekében el kell érni a közgazdasági képzés, továbbképzés követelményrendszerének felülvizsgálatát, korszerűsítését, a hadtáp tanszékekkel való együttműködés szélesítését, a képzés színvonalának javítását, a csapatok parancsnoki és hadtáp tisztjei közgazdasági felkészültségének javítását.

El kell érni, hogy a parancsnokok minden gazdálkodási szinten biztosítsák a kongresszusi határozat elveinek, szellemének elmélyítését; az abból eredő feladatok saját szakterületre történő további lebontását és következetes végrehajtását, továbbá, hogy az alkotó, kezdeményező, hatékony munka megkülönböztetett erkölcsi és anyagi elismerést kapjon.

Feladatok a személyi állomány életkörülményeinek javítása érdekében

A kongresszus határozata kimondja:

„Az életszínvonal megszilárdításának, majd további szerény javításának alapvető feltétele, hogy jobban oldjuk meg a gazdasági feladatokat. – A hatodik ötéves terv időszakában az életkörülmények javítását szolgáló eszközöket úgy kell felhasználni, hogy ösztönözzék a termelést és tegyék lehetővé a legfontosabb szociális igények kiélégítését...”⁸

A határozat az MN részére is kötelezővé teszi, hogy a személyi állomány életkörülményeivel kapcsolatos ellátási tevékenységek és szolgáltatások fejlesztését az 1980 végéig elért eredményekre alapozva, továbbra is a párt és a kormány életszínvonalpolitikájának megfelelően kell végezni. Gazdasági tevékenységünk e kiemelt területén mindenekelőtt az életkörülmények szintentartása, illetve a hadsereg alaprendeltetéséhez kapcsolódó és a harcászultság, a felkészítés követelményeihez igazodó szerénymérvű, alapvetően minőségi fejlesztést kell elérni.

Céltudatosabban kell törekedni az ezzel kapcsolatos feladatok összehangoltságának biztosítására; a fejlesztés egységes irányelveinek, követelményeinek a helyi viszonyoknak és sajátosságoknak megfelelő kialakítására, realizálására.

Elkészített terveink végrehajtása során továbbra is messzemenően figyelembe kell venni azokat a tényezőket, amelyek az eddig fejlesztést befolyásolták, arra hatást gyakoroltak. Az életkörülményeket befolyásoló területeken szem előtt kell tartani a népgazdaságban elért és várható fejlődés ütemét, szerkezeti alakulását és sokoldalú kapcsolatát, kihatásait, az általunk tervezett fejlesztési feladatokra. Továbbra is szükséges a fejlesztés céljainak sorolása úgy, hogy az egészségügyi és üdültetési fejlesztések kezelése kiemelten történjen.

Középtávú és éves terveink realizálásánál figyelembe kell venni, hogy a néphadsereg szervezete, életritmusa, működésének körülményei lényegesen átalakultak és változnak; a HKSZ-i és kiképzési igények és követelmények, s ezzel egyidejűleg a fizikai, az egészségügyi megterhelés fokozódik; a hivatásos állomány és azok családtagjai általános körülményei is fejlődnek.

⁸ Mint a (2) 176. oldal.

Mindezek alapján – a kongresszus határozataival és az adott lehetőségekkel összhangban – a VI. ötéves terv időszakában a minőség további javításra, a szolgáltatások körének, választékának bővítésére kell törekedni. Az életkörülmények fejlesztésével kapcsolatos rendszabályokat állománycsoportonként koncentrálván célszerű foganatosítani, elkerülve az életmód javító intézkedések elaprózását.

A személyi állomány egészségügyi ellátásának fejlesztése terén a Magyar Néphadseregre is érvényes a kongresszusi határozat következő kitétele:

„A hatodik ötéves terv éveiben az eddiginél gyorsabban bővüljenek, korszerűsödjenek az egészségügyi intézmények. Nagyobb figyelmet kell fordítani az alapellátásra, a betegségek megelőzésére...”⁹

A Magyar Néphadsereg gyógyító-megelőző ellátásának fejlesztését alapvetően intenzív, a fennálló feladatokkal arányban álló szervezéssel (az erők és eszközök racionális átcsoportosításával) célszerű végrehajtani, amely egyben a csapat- és intézeti tagozat közötti reális munkamegosztást is biztosítja.

Az ellátó tagozatok fejlesztési ütemének és sorrendjének kialakításánál figyelembe kell venni, hogy a 46–50 év közötti korosztály részaránya 27,6⁰%. Túlnyomó többségük 1990-ig előreláthatóan kiválik az MN állományából, de családtagjaikkal együtt maradnak a katonai egészségügyi ellátásban. Közöttük a magasabb életkorral együttjáró, hosszadalmas kezelést igénylő megbetegedések (dagantos, keringési, izületi) gyakoriságának emelkedésére kell számítani.

Az étkezési ellátás fejlesztése terén a fejlesztés célja a társadalmi igényeknek, a katonai igénybevételnek és a korszerű táplálkozás életteni követelményeknek megfelelő étkezési ellátás és kulturált étkeztetés feltételeinek biztosítása, megvalósítása, általánossá tétele.

A rubázati ellátás és szolgáltatás fejlesztése terén elért eredményekben jelentős szerepe van annak, hogy napjainkra létrejött az egyenruházati cikkek minőségfejlesztésének gazdasági feltétele és ipari háttere. Célunk és feladatunk annak az igénynek a kielégítése, hogy a bevonuló sorállományt ne használt, hanem gyárilag újruházattal lássuk el, és higiéniai megfontolásokból a tisztítás után az általa viselt cikkeket kapja vissza.

A sorállomány életkörülményeinek javítása érdekében befejezzük a csapatok ellátását korszerű hadi (gyakorló) ruházattal és az ellátmányt kimenő kabáttal, többrendeltetésű hálósákkal stb. bővítjük. Célunk, hogy az V. ötéves tervidőszakban megkezdert magasabb szintű ellátást a teljes békeállomány részére általánossá tegyük.

Az ellátási rendszerben 1980 után tervezett módosítások szükségessé teszik a személyre szóló tisztító, javító szolgáltatás kiterjesztését az MN teljes állományára. Szükséges továbbá a fokozódó gépesítéssel együttjáró nagyobb fokú szennyeződés és a növekvő higiéniai igények miatt a testi fehérmű és a felsőruházati tisztítás gyakoriságának növelése.

A személyi állomány életkörülményei javításának részét képezi a *szervezett üdültetés* és az MN gyermekintézmények fejlesztését célzó törekvések. A kongresszusi határozat kimondja:

„... fokozott gondot kell fordítani ... a pihenést, az üdülést szolgáló intézmények jobb kihasználására és bővítésére ... Emelni kell és bő-

⁹ Mint a (2) 179. oldal.

víteni a bölcsődei férőhelyek számát. Az óvodai bálózati fejlesztésével a VI. ötéves tervidőszak végére közel kerülünk az igények kielégítéséhez..."¹⁰

Az elért eredményekre támaszkodva – a katonai felső vezetés állásfoglalásának megfelelően – a VI. ötéves tervidőszakban tovább kell növelnünk az igényjogosult állomány főidényi üdültetési lehetőségét. Ennek érdekében fejleszteni szükséges a bérleményes üdültetést és szélesíteni a néphadsereg központi üdülőhálózatát.

A jelenleg is fennálló problémák és a várható igények kielégítése érdekében további férőhelyek növelésével kell megoldanunk a gyermekelhelyezés gondjait. Ennek érdekében, az MN saját erején felül, nagy gonddal kell szerveznünk a tanácsokkal a közös építkezéseket. A korszerű gyermeknevelési követelményeknek megfelelően – a férőhelynöveléssel párhuzamosan – tervezzük tornatermek és uszodák létesítését is.

*

E tanulmányban vázolt feladatok átfogóak, komplex jellegűek; a kongresszus határozatai alapján hosszabb időszakra szólnak. Megvalósításuk alapos, körültekintő előkészítő tervező-szervező munkát igényel.

Szükséges, hogy az állami tervekben és a párthatározatokban megfogalmazott feladatokat a végrehajtásban részt vevők egységesen értelmezzék és a helyi viszonyoknak megfelelően konkretizálják. Az eredményes végrehajtás további feltétele az ezirányú tevékenységek, erőfeszítések összehangolása, az aktív kezdeményező-készség kibontakoztatása.

Szükséges, hogy a párt- és tömegszervezetek a pártpolitikai munka eszközeivel, a teljes személyi állomány mozgósításával segítsék elő a kongresszusi határozat végrehajtásából adódó feladataink eredményes, magas szintű megvalósítását.

¹⁰ Nint a (2) 179. oldal.